

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัยที่เสนอในบทนี้ ประกอบด้วยวัตถุประสงค์ของการวิจัย สมมุติฐานของการวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานการประถมศึกษาของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน เกี่ยวกับการบริหารงานการประถมศึกษาของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
3. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการบริหารงานการประถมศึกษาของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

สมมุติฐานของการวิจัย

ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีขนาดต่างกัน เกี่ยวกับการบริหารงานการประถมศึกษาของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดแตกต่างกัน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากร

ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 17 จังหวัด จำนวน 12,568 คน โดยแบ่งกลุ่มผู้บริหารโรงเรียนตามขนาดของ

โรงเรียนเป็น 3 ขนาดคือ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ซึ่งการแบ่งขนาดของโรงเรียนนี้ ผู้วิจัยได้พิจารณาจากเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งกำหนดเกณฑ์ของโรงเรียนเป็น 5 ขนาดคือ

โรงเรียนขนาดเล็กที่สุด นักเรียน 100 คนลงมา

โรงเรียนขนาดเล็ก นักเรียน 101-200 คน

โรงเรียนขนาดกลาง นักเรียน 201-400 คน

โรงเรียนขนาดใหญ่ นักเรียน 401-600 คน

โรงเรียนขนาดใหญ่ที่สุด นักเรียน 601 คนขึ้นไป ¹

เนื่องจากโรงเรียนขนาดเล็กและเล็กที่สุด กับโรงเรียนขนาดใหญ่และใหญ่ที่สุด มีสภาพและปัญหาไม่ต่างกันมากนัก ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งขนาดของโรงเรียนออกเป็น 3 ขนาด ดังนี้คือ

โรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่มีนักเรียนตั้งแต่ 200 คนลงมา

โรงเรียนขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนที่มีนักเรียนตั้งแต่ 201-400 คน

โรงเรียนขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนที่มีนักเรียนตั้งแต่ 401 คนขึ้นไป

กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อให้การสุ่มตัวอย่างได้ตัวแทนของประชากรที่ดีที่สุด ผู้วิจัยใช้สุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 สุ่มจำนวนประชากรที่ใช้ในการศึกษาข้อมูลซึ่งได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 17 จังหวัด มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 12,569 คน

¹คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. เอกสารเกณฑ์การจัด
งบประมาณประจำปี 2526 (อัครสำเนา) : 1.

ขั้นที่ 2 คำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากประชากร โดยใช้สูตรของ Krejcie และ Morgan¹ ได้จำนวน 370 คน

ขั้นที่ 3 สุ่มตัวอย่างจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 17 จังหวัด ในอัตรา ร้อยละ 50 โดยวิธีสุ่มแบบง่าย ได้ 9 จังหวัด

ขั้นที่ 4 คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างประชากรในแต่ละจังหวัดตามสัดส่วนจำนวนผู้บริหาร โรงเรียนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยจำแนกตามขนาดของโรงเรียนเป็น 3 ขนาด คือ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่

ขั้นที่ 5 สุ่มโรงเรียนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในแต่ละขนาดตามจำนวนที่ระบุไว้ ในแต่ละจังหวัดโดยวิธีสุ่มแบบง่าย แล้วใช้ผู้บริหารของทุกโรงเรียนที่สุ่มได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง รายละเอียดกลุ่มตัวอย่างประชากร ปรากฏตามตารางที่ 1

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹Krejcie Robert V., and Morgan, Daryle W. "Determining Sampling Size for Research Activities." Journal of Educational and Psychological Measurement. (Vol.30 No.3, Autumn 1970), 608.

ตารางที่ 1 จำนวนผู้บริหารโรงเรียนและกลุ่มตัวอย่างประชากรจำแนกตาม
ขนาดของโรงเรียนในจังหวัดที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ที่	จังหวัด	จำนวนผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียน				จำนวนกลุ่มตัวอย่าง ประชากร			
		เล็ก	กลาง	ใหญ่	รวม	เล็ก	กลาง	ใหญ่	รวม
1	จังหวัดนครราชสีมา	1,098	186	29	1,313	61	10	1	72
2	จังหวัดชัยภูมิ	641	86	11	738	36	5	1	42
3	จังหวัดสุรินทร์	619	128	6	753	34	7	1	42
4	จังหวัดร้อยเอ็ด	664	106	8	779	37	6	1	44
5	จังหวัดมหาสารคาม	513	65	7	585	28	3	1	32
6	จังหวัดกาฬสินธุ์	439	113	17	569	24	6	1	31
7	จังหวัดสกลนคร	498	95	15	608	27	5	1	33
8	จังหวัดขอนแก่น	987	74	11	1,072	55	4	1	60
9	จังหวัดมุกดาหาร	219	13	2	234	12	1	1	14
	รวม	5,678	866	106	6,650	314	47	9	370

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 แบบคือ

1. แบบศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ใช้วิเคราะห์เอกสารรายงานการประชุมคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 9 จังหวัด
2. แบบสอบถาม ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยการศึกษาค้นคว้าจากอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติคณะกรรมการการประถมศึกษา พ.ศ.2523 จากคู่มือการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด ตำรา เอกสาร ระเบียบ คำสั่ง ข้อบังคับ วารสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีต่อการบริหารงานการประถมศึกษาของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด ลักษณะของข้อคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ จำนวน 37 ข้อ แต่ละข้อมีคำถามปลายเปิด (open-ended) สำหรับผู้ตอบใช้แสดง เหตุผลและความคิดเห็น

ตอนที่ 3 เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานการประถมศึกษาของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating - scale) จำนวน 17 ข้อ กำหนดระดับของปัญหาเป็น 4 ระดับ โดยให้คะแนนเป็น 3 2 1 0 ดังนี้

มีปัญหามาก	ให้คะแนนเป็น	3
มีปัญหากลาง	ให้คะแนนเป็น	2
มีปัญหาน้อย	ให้คะแนน	1
ไม่มีปัญหา	ให้คะแนน	0

การสร้างแบบสอบถามและแบบศึกษาข้อมูลจากเอกสารนั้น เมื่อสร้างเสร็จแล้ว ให้นำไปปรึกษาหารือและปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 6 ท่านได้แก่

1. ดร.รุ่ง แก้วแดง ตำแหน่งรองเลขาธิการคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
 2. ดร.กมล ภูประเสริฐ ตำแหน่งผู้อำนวยการกองวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
 3. ดร.ชัยณรงค์ สุวรรณสาธิต ตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายพัฒนานโยบาย สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
 4. อาจารย์ฉวีวรรณ กิรติกร ตำแหน่งหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
 5. อาจารย์สุธรรม ปิ่นประเสริฐ ตำแหน่งเลขานุการกรม สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
 6. อาจารย์ถวัลย์ ทองมี ตำแหน่งผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี
- หลังจากนั้นได้ทำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try-out) กับผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร และสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี จำนวน 60 คน ซึ่งมีใช้กลุ่มตัวอย่างเมื่อได้รับแบบสอบถามคืนแล้ว จึงนำมาหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้สูตร¹

$$r_{tt} = 1 - \frac{MS_{error}}{MS_{ind}}$$

ได้ค่าความเชื่อมั่น .93 แสดงว่าแบบสอบถามชุดนี้มีความเชื่อมั่นสูง

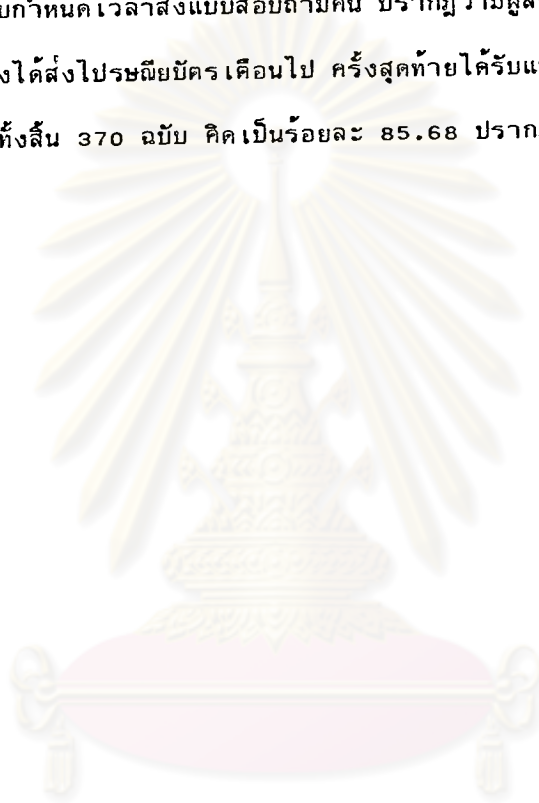
การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารรายงานการประชุมของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างประชากร จากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ ได้จำนวนทั้งสิ้น 266 ชุด เป็นรายงานการประชุมตั้งแต่ ปี พ.ศ.2523-2527

¹วิเชียร เกตุสิงห์. สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย กองวิจัยการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2522 อัดสำเนา : 178.

2. ข้อมูลจากการสำรวจความคิดเห็น ผู้วิจัยได้จัดส่งแบบสอบถามไปทางไปรษณีย์ พร้อมด้วยซองที่เจ้าหน้าที่ของ เรียบร้อยแล้วให้ผู้ตอบแบบสอบถามส่งกลับคืนทางไปรษณีย์ภายใน กำหนดเวลา 20 วัน หลังจากนั้นเมื่อยังไม่ได้รับแบบสอบถามกลับคืนจากรายใด ผู้วิจัยได้ ส่งแบบสอบถามไปให้อีก 1 ชุด เพื่อเป็นการติดตามอีกครั้งหนึ่ง

เมื่อครบกำหนดเวลาส่งแบบสอบถามคืน ปรากฏว่ามีผู้ส่งแบบสอบถามคืนจำนวน 281 ฉบับ ผู้วิจัยจึงได้ส่งไปรษณียบัตรเตือนไป ครึ่งสุดท้ายได้รับแบบสอบถามคืนมา 317 ฉบับ จากจำนวนที่ส่งไปทั้งสิ้น 370 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 85.68 ปรากฏรายละเอียดตามตารางที่ 2 ดังนี้

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2 จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืน

ที่	จังหวัด	ส่งไป				ได้รับคืน				ร้อยละ			
		เล็ก	กลาง	ใหญ่	รวม	เล็ก	กลาง	ใหญ่	รวม	เล็ก	กลาง	ใหญ่	รวม
1	นครราชสีมา	61	10	1	72	38	9	1	48	62.30	90.00	100.00	66.67
2	ชัยภูมิ	36	5	1	42	29	5	1	35	80.56	100.00	100.00	83.33
3	สุรินทร์	34	7	1	42	32	7	1	40	94.12	100.00	100.00	95.24
4	ร้อยเอ็ด	37	6	1	44	29	6	1	36	78.38	100.00	100.00	81.82
5	มหาสารคาม	28	3	1	32	26	3	1	30	92.86	100.00	100.00	93.75
6	กาฬสินธุ์	24	6	1	31	24	6	1	31	100.00	100.00	100.00	100.00
7	สกลนคร	27	5	1	33	24	5	1	30	88.89	100.00	100.00	90.91
8	ขอนแก่น	55	4	1	60	50	4	1	55	90.91	100.00	100.00	91.67
9	มุกดาหาร	12	1	1	14	10	1	1	12	83.33	100.00	100.00	85.71
	รวม	314	47	9	370	262	46	9	317	83.44	97.87	100.00	85.68

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร นำมาวิเคราะห์เนื้อหาแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

2. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยจำแนกเป็นแต่ละตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถามใช้วิธีหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีต่อการบริหารงานการประถมศึกษาของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด ใช้วิธีคำนวณค่าร้อยละ และทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นโดยใช้ไค-สแควร์ (χ^2) ซึ่งใช้ค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ส่วนคำถามแบบปลายเปิดซึ่งอยู่ตอนท้ายของคำถามแต่ละข้อ ใช้วิธีหาค่าความถี่

ตอนที่ 3 เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของการบริหารงานการประถมศึกษาของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด คำนวณหาค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายข้อแล้วเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ระหว่างกลุ่มซึ่งแบ่งตามขนาดของโรงเรียนโดยใช้วิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว ถ้าค่า F ที่ได้จากการวิเคราะห์ ANOVA มีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จะเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ตามวิธีของ Scheffe'

สถิติที่ใช้

$$1. \text{ ค่าร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามในข้อนั้น} \times 100}{\text{จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด}}$$

$$2. \text{ ค่าไค-สแควร์ } (\chi^2) \text{ ใช้สูตร }^1$$

$$\chi^2 = \sum \left[\frac{(f_o - f_e)^2}{f_e} \right]$$

$$\text{เมื่อ } \chi^2 = \text{ค่าไค-สแควร์}$$

$$f_o = \text{ความถี่จริง}$$

$$f_e = \text{ความถี่ที่คาดหวัง}$$

¹ ประคอง กรรณสูต , สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ (กรุงเทพมหานคร :

3. ค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ใช้สูตร ¹ $\bar{X} = \frac{\Sigma fx}{N}$

เมื่อ \bar{X} = ค่ามัชฌิมเลขคณิต

Σfx = ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

4. ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ใช้เพื่อพิจารณาการกระจายความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ตอบแบบสอบถาม ใช้สูตร ²

$$S.D. = \sqrt{\frac{\Sigma fx^2}{N} - \left(\frac{\Sigma fx}{N}\right)^2}$$

เมื่อ S.D. = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

f = จำนวนผู้ตอบแต่ละข้อคำถาม

N = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

x = คะแนนที่กำหนดตามสเกล

5. ค่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ซึ่งได้จากการวิเคราะห์ความแปรปรวน ใช้เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ศึกษา ใช้สูตร ³

$$F = \frac{(M_1 - M_2)^2}{MS_w \left(\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2}\right) (k - 1)}$$

เมื่อ F = สัดส่วนของความแปรปรวน

M_1 = มัชฌิมเลขคณิตของกลุ่มที่ 1

M_2 = มัชฌิมเลขคณิตของกลุ่มที่ 2

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 73.

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 81.

³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 199.

- MS_w = ความแปรปรวนภายใน
- n_1 = จำนวนตัวอย่างประชากรกลุ่มที่ 1
- n_2 = จำนวนตัวอย่างประชากรกลุ่มที่ 2
- k = จำนวนกลุ่มอิสระ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย